

DENEMEDEN BİLEMEZSİN

Fragmanlar
II

ORÇUN ÜÇER

✕ @ f / otukennesriyat

YAYIN NU: 2268
EDEBÎ ESERLER: 1153

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-888-9

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Ramazan Altındal

Kapak Tasarımı: Ötüken

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: CB Matbaacılık

Baskı: Ötüken Neşriyat AŞ
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50
Sertifika Nu: 49269

İstanbul - 2025

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği
akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya
tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya
edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Orçun Üçer: 1985'te İstanbul'da doğdu. Edebiyatla uğraşiyor. Denemeler ve eleştiriler yazmaya çalışan bir okur-yazar olarak samimi bir bağlılıkla öğretmenini kabul ettiği Nermi Uygur'dan el alarak, bugüne dek ne yazdıysa denediği, denemenin sınırları -ya da sınırsızlığı- içinde yazmaya çalıştığı, ömrü oldukça da yaşamda ve yazıda denemeyi sürdüreceği için kendisine “Denemeci” diyor. Muhtelif yayınevlerinde editörlük yaptı. *Journal of Turkish Studies/Türklük Bilgisi Araştırmaları*, *kitap-lık*, *Hürriyet Gösteri*, *Hürriyet Kitap Sanat*, *Cumhuriyet Kitap*, *Akşam Kitap*, *Arka Kapak*, *Mürekkep Balığı*, *Notos*, *Söğüt* dergilerinde yazıları yayımlandı. orcun.kant@hotmail.com

Hazırladığı Eserler:

1. *Âb-ı Hayâtı Aramak/Gönül Tekin'e Armağan* (Yeditepe Yayınevi, 2018. Ozan Kolbaş'la birlikte)

2. *Festschrift in Honor of Doğan Hızlan / Doğan Hızlan Armağanı*, *Journal of Turkish Studies/Türklük Bilgisi Araştırmaları*, Volume / Cilt 50, December / Aralık 2018. Harvard University The Department of Near Eastern Languages and Civilizations / Harvard Üniversitesi Yakınoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, Cambridge, Mass.

3. *Festschrift in Honor of Jale Parla / Jale Parla Armağanı*, *Journal of Turkish Studies / Türklük Bilgisi Araştırmaları*, Volume / Cilt 57 + 58, December / Aralık 2022. Harvard University The Department of Near Eastern Languages and Civilizations / Harvard Üniversitesi Yakınoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, Cambridge, Mass.

4. *Festchrift of in Honor Enis Batur / Enis Batur Armağanı*, *Journal of Turkish Studies / Türklük Bilgisi Araştırmaları*, Volume / Cilt 62, December / Aralık 2024. Harvard University The Department of Near Eastern Languages and Civilizations / Harvard Üniversitesi Yakın Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, Cambridge, Mass.

5. *Festchrift of in Honor Hilmi Yavuz / Hilmi Yavuz Armağanı*, *Journal of Turkish Studies / Türklük Bilgisi Araştırmaları*, Volume / Cilt 63, December / Aralık 2024. Harvard University The Department of Near Eastern Languages and Civilizations

/ Harvard Üniversitesi Yakın Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, Cambridge, Mass.

6. *Festschrift in Honor of the 100th Anniversary of the Republic of Turkey [Literature-Art] / Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. Yılına Armağan [Edebiyat-Sanat] I+II* , The Sources of Oriental Languages and Literatures / Doğu Dilleri ve Edebiyatlarının Kaynakları, Volume / Cilt 160 + 161, December / Aralık 2024. Harvard University The Department of Near Eastern Languages and Civilizations / Harvard Üniversitesi Yakın Doğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü, Cambridge, Mass.

İÇİNDEKİLER

Avant-Garde ile Klasik Arasında: Tek Vuruş Denemeler (Jale Parla) / 10

DB/Fragmanlar / 15

Anneannemin Sözleri / 421

Avant-Garde ile Klasik Arasında:

Tek Vuruş Denemeler

Bu denemelerde Orçun Üçer çalışma ve yazma yöntemini okurlarıyla paylaşıyor. Bu, öznel ve çağrışımlarla ilerleyen bir yöntem. Avant-garde diye de niteleyebileceğim bu çok ilginç denemeler kitabında (hangi deneme avant-garde değildir diye sorabilirsiniz) en klasik deneme üstadının, Montaigne'in ruhunun izlerine de rastlarız. Kendine soru yöneltmek, ilk akla gelen yanıtlarla yetinmemek, irdelemeye, kurcalamaya devam etmek ve bu egzersizi ucu açık bir süreç olarak sunmak. Örneğin, "Ne İçin Yaşamak" başlıklı denemede olduğu gibi.

Üçer'in denemelerinde akla gelebilecek her konuya değinildiğini söyleyebilirim. Sakal üzerine satırlar da var, mitler hakkında da. Günlük yaşam da var -ki buralarda Üçer günce türüne yaslanır-, felsefi düşüncelere de. Mizah da var ("libido ergo sum"), akademik özentiyi dalgı geçmek de (Akademik Makaleye Uydurma Kaynak / "Ferid Yollu: Türk Hezliyatında İlk Mütecavizler").

Bir kitabı okurken hepimiz kaçınılmaz olarak seçici bir biçimde etkileniriz. Üçer denemelerinde sevdiği yazarlara değiniyor. Başta Enis Batur, Bilge Karasu, Sait Faik, Gültan Akın, Ataç, Necatigil, Tanpınar, Tomris Uyar... Ama eleştiri yazıları arasında bir tanesi var ki beni heyecanlandırdı: Tahsin Yücel'in *Mutfak Çıkmazı*'na rastlamak güzel bir sürprizdi. En sevdiğim romanlar arasında olan bu yapıttan neden daha sık söz edilmediğini düşünmüşümdür.

Üçer'in "Karşılaştırmalı Edebiyat" başlığı altında topladığı kayda değer sayıda denemesi var. Ama bunlar kendine özgü karşılaştırmalar. Edebi çağrışımlara, kelime oyunlarına dayanan, neredeyse "bilinç akışı" karşılaştırmaları. Çoğunlukla da çok komik. Üçer'in mizah duygusundaki hınzır ama insani öğeleri sergileyen bu tek vuruş denemelerinde de Voltaire hümanizminin ruhunu hissetmek mümkün.

İyi Türkçe konusunda da Üçer'in önemli ve değerli önerileri var. *Sonuna Ekleyebiliyorsan Yanına Alma* başlıklı denemede şöyle diyor:

"Türkçenin estetiği, ekonomik yapısından gelir. Fazla -neredeyse hiç denecek kadar- yardımcı fiile, edata, zarfa gerek yoktur. Dilimizin şiirselliğini de bu ekonomisi / tutumu verir. Yanına yöresine fazladan sözcük istemez."

Kim demiş edebiyat eğlendirirken öğretmelidir ilkesi modası geçmiş bir ilkedir, diye. Ben Üçer'in denemelerini okurken hem düşündüm, hem eğlendim, hem duygulandım, hem de öğrendim.

Jale PARLA

ÖN SÖZ

Denemeden Bilemezsin: Saframı attığım kitap. Yıllar tutan okumalarımın, yaşamımın özeti. *Ben*'den bir parça. Beni ben yapanlar'ın bir bölümü. Eski ben'in ölümü.

Ruhumun (tüm halleriyle) dökümü. Zaman'la gelenin Zaman'daki halleriyle: Sevinç, keder, huzur, öfke, tevekkül, isyan –nasıl *geldilerse* öyle. Delice neşeden ve akıllıca öfkeden payını alan ben'in röntgeni. Dünde olanın bugünü belirlemesi ve -kim bilir- yarına sarkması. Bilmeyen ama bilenen ben'in tortusu. Hayatı fragmanlarla ve fragmanlarda yaşayanın hitabı. Her kitap bir hitaptır; muhatabı olmasa da.

Fragmanlar: İthafı *olamayan* hitap.

DB/Fragmanlar

1.

Mitoloji Havarileri

Cemal Süreya'nın mitoloji için dedikleri yanlış, şiir için dedikleri doğru.

2.

Islak İmza

Tablo Picasso

3.

Yazdıklarına Bakınca

Pessoa VS Persona

4.

Günlerimiz

Gurabahane-i LakLacan

5.

Olmak

Her yerde olan hiçbir yerde değildir.

Ben hiçbir yerde *olmak* istiyorum.

6.

Gördüğüm

Deneme biçemse, Mehmet Ali Kılıçbay denemecidir de.

49.

Hadi, deli olma. Enseyi karatma.

50.

Yaşamak ve Yazmak yayımcısına: Yirmi sayfaya yirmiden çok yanlışı nasıl sığdırdınız? Yaşamak ve Yaz(ama)mak!

51.

Mutfak Çıkmazı VS Korsan Çıkmazı (Yücel Meriç)

52.

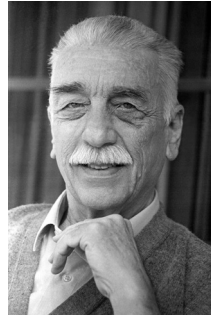
Türkiye: Gösterişçiler Cumhuriyeti (Orçun Barthes)

53.

Memet Fuat: *Ölünceye Kadar* değil, öldükten sonra da!

54.

Kısa ve kesin bir sözdür erkekler
(Ahmet Oktay)

55.

Ahmet Oktay Şiiri

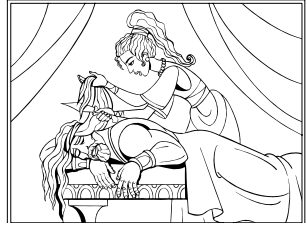
Enis Batur'un Türkiye şubesi.

99.

Saç ektirme yaygınlaştı da paranın gözü kör olsun. Hem, yüzde yüz çözümü de yok bu meretin. Bir de saç yapıştırma varmış. Mahallenin başında uydurduğun yalana sonunda kendin de inanmaktan başka nedir ki? Olsun, kimi yalanlar da güzel. Hilmi Yavuz 'kendi imkânlarıyla' kapatmaya çalışırken kelin, yalanının ayırdında değil mi? Anlatmıştı: Kendini cin sanan bön bir öğrencisi "Hocam, kelinizi örtmeye çalışıyorsunuz ama fark etmediğimizi mi sanıyorsunuz?" diye sormuş da Yavuz vermiş ağzının payını: "A benim ahmak evladım, ben kelimi senden değil kendimden saklamak için gizliyorum!"

100.

Züğürt tesellisi: Neymiş, erkeklik hormonunun fazlalığından dökülüyormuş. Gerçi çok kere sınıdığım bu gücümle inceden gurur duyuyorum ama beri yandan da Samson'u düşünüyorum: Herifçi-oğlunun azgınlığı, saçları kesilene kadarmış! Evlerden ırak...

101.

Saçı Dökük

"Amerikalılar, İngilizler, sokakta askerlerin yaptığı gibi kısa bir el işaretiyle selamlaşırlar. Bu âdet bütün Avrupa'da taammüm etmekte. Meşgul adamlar ve bilhassa saçı dökük adamlar namına bu âdetin bize de sirayetini temenni etmeli." (Aktaran: Tarık Deniz, *Öteki Günlük*.) Kel demenin ne zarif biçimi: saçı dökük!

208.

Dilim Seni Dilim Dilim Dileyim

Edebiyat, önce dildir.

209.

'Edebiyat, önce dildir' diyor; dil aşağı dil yukarı gidip geliyorum ya – *ne* diyorum?

Flaubert, bir virgül için uykuyu bölermiş; Wilde, Beyatlı, Hisar, belki Tanpınar da... *Neyi arıyorlar, ne aranır dille/n?*

Kusurlu dünyama kusursuz inşa mı dil?

210.

Dile özen... Dille neyi değiştirmek istiyorum? *Neyi kapatmak istiyorum*, diye de sorabilirdim. Öyle ya, gizliyorum belki bir şeyleri. Örneğin, yazarlıktaki beceriksizliği örtbas etmeye çalıştığım söylenemez mi? Her şey herkes için söylenebilir elbet de ben buna katılır mıyım? Bir şeyleri örtmeye çabaladığımı sanmıyorum. Yazarlıkta beceriksiz olduğumu da. Ne yazarlığı diye sorulabilir. Öykü, roman yazamıyorum örneğin. Gerçi adamakıllı uğraşmadığımdan, yazmıyorum diyeyim. Uğraşır da beceremezsem, bu yolda kabızımın önde gideni olduğumu bir yerlerimi gere gere söylemekten çekinmem. Denemede iyi olduğumu biliyorum ya yeter bu bana. Önceliğim de deneme zaten. Dile özenmekle bir açığımı kapamaya değil, kendimi daha da açmaya çalışıyorum

226.

Başlamak

Başlamak ve dökülmek... *Öteki Metinler*'de ne güzel der Bilge Karasu: "Bir yazıya birçok yerinden başlayabileceğini duymak, yazar için büyük mutluluktur. Büyük bir mutsuzluktur da... 'Başlayabilmek', gerçekleşebilecek olasılıkları düşünmekten başka bir şey değildir. Oysa yazı, ister istemez, bir yerden başlar. ..." Ben de yazıya başlamakta çok ama çok zorlanırım. Başlamak bitirmenin yarısıdır demişler ama at at olana kadar sahibi mat olur da demişler! (Yazı konusunda bana en yaraşanı ise it yaza çıkar ama yediği ayazı kendi bilir sözüdür.) Üçüncü cümleyi okuyunca sevinmem bu yüzden: Demek, gerçekleşebilecek olasılıklardan; yani kıtlıktan değil bolluktan ötürü başlayamıyormuşum! (Onca çileye şuncacık 'fahriye' çok görölmesin. Hem başkası överse ben de inanmam ama kendim övündüğümde bunun alay olduğu herkesçe anlaşılır.)

227.

Zamanın aktığını söyleyen epey mütevazıymış. Sel ne kadar 'akarsa' zaman da o kadar akıyor bence: Ne oldum, demeye kalmadan sililindir gibi dümdüz ederek vurup kaçıyor taşkın! İç, arka, köşe bucak, saklı... bir şey, bir yerimden dürtüyor demek: Gözün görüyor, elin tutuyorken davran!.. Neye, niçin davranacağımı bilmiyor, bir içgüdünün zorlamasıyla yazıyorum.

228.

Fazla Uzaklaşmış Olamaz

Ateş hâlâ sıcak, fazla uzaklaşmış olamaz. Bu ‘ince’ gözlem, bu dedektif özeni kalıp, hemen her duruma uyuyor.

Annemin sessizce evden çıkıp markete gittiğini, “anne!” diye ünlediğimde anlar; telefonunu yanına almadığından, gideli ne kadar olduğunu dış kapının üst kilidindeki anahtarlığın ‘rihter’ ölçeğine göre salınımından kestirim: Anahtarlık hâlâ sallanıyor, markete varmış olamaz! Zaman’ı (o zalim Sfenks’i) belirleme araçlarımıza bunları da katarsak, saatin (zamanölçerin) tarihi genişleyip ilginçleşiyor.

229.

Az olsun, benden olsun. Dünyamla mutluyum. *Dış dünya* beni huzursuz ediyor.

230.

Kimse beni bilmesin! Tek, annem. Yeter o bana. Neden bu kaçış? Kendimi hiçbir yere layık görmüyor muyum? Aşağılık kompleksi mi bu, kibir mi? Kapanmak, kabuğuma çekilmek, hiçbir şey dememek, hiçbir şey eylememek, öylece durmak, durmak, durmak, katılaşıp dekmek istiyorum!

231.

Annem, Kedim

Uzansam kumlara, geçip gitse dalgalar üstümden, öylece geçip gitse. Ne ses, ne nefes. Belki ince rüzgar.

Annem, kedim. Yeter bana. Mutfak, yatak. Sussam. Sussam sonsuzca. Belki ince rüzgar. Kedimin mırıltısı, annemin bakışı. Rüzgar Bach'ı getirse kamışlıklardan. Akşam güneşiyle serinlese kumlar, geçip gitse üzerimden dalgalar. Annem, kedim. Ne ses, ne nefes. Belki...

232. Kurbağa

Kaplumbağa sözcüğüyle yakınlığı var mı, bilmiyorum. Kur da başa kaplum da. Çocukluğumdaki evimizin avlusunda görüp korkmuştum. Bugün olduğu gibi o gün de tanıımıyordum doğayı. Öylesi görgüden de geçmedim ki. Öldürmüşler miydi? Sanırım. Fare de kurbağa da öldürülürdü. Oysa güzeldir kurbağa. Askerdeki dayımı ziyaret için Aydın'a gidiyorduk. Susurluk'ta durup, dere yanına çöktük. Dereye girip, küçük kara balıkları tutmaya, sonra pet şişeye koymaya başladım. Sevinçle çıkıp, elimdeki kara balıkları teyzeme gösterdiğimde, onların balık değil kurbağa olduğunu söyledi. Çok şaşırmıştım. Bu bebek kara balıkların o ürkünç hayvana dönmesini anlayamamıştım. (Bugün de anlayamıyorum ya.)

Küçük kurbağa şarkısını söyleyip söyleyemediğimi anımsamıyorum. Söylemişimdir de sevmemişimdir belki. Kurbağa Prens masalını biliyorum ama. Nasıl öpülürdü ki kurbağa? Aşk nelere kadirdir, dedirtmek için miydi o masal? Gerçekte prense dönüşmüyordu kurbağalar ama dokunanın elinde siğiller çıkarıyordu. Hayır, 'bir arkadaşımın başına gelmiş.' Tek tırnağa almam ironi değil, ben hiç dokunmadım kurbağaya.

Yakup gibi de *bakmadım* kurbağalara...

233.

Sona Ermek

Sona Ermek, Selim İleri'nin devleştiği, *dilleştiği* romanı bence. Dille yıkanmış, *fenafiddil* olmuş! Kitap için yazmak istiyorum. *Sona Ermek*, *Bir Gölge Gibi Silinecek-sin*, *Kumkuma*, *Elimde Viyoleter / Beklenen Sevgili* romanları; İleri'nin bu son verimleri, dil şöleni, dil 'şovu'.

234.

Yaşlanıyor mu kedim? On yaşında. Keyifsiz. Böyle görmek ne kötü. Ölürsen çok üzülürüm. Bir daha kedi almam eve, diyorum. Uzunca yaşamında kısa süren hastalıklar için bir hayvanla yaşamının büyük mutluluğunu tepmek değil mi bu? Merhamet ve sevgi var o mutlulukta. Karşılıklı beslenme, öğrenme, sevişme var. Hastalığı, kaçınılmaz ölümü görmemek için yaşamdan, sevinçten kaçmak!.. Kolay değil ki sevgi. Kimi sözler kulağımdan girip çıkıyormuş meğer: Gülünü değerli kılan onun için harcadığın zamandır, sözünü yalandan seviyormuşum. Solacak, ölecek diye bir gülü koklamadan geçer mi yaşam? Yaşamak denir mi öylesine? İnsan, eylem alanında tanıyor kendini. İnsan kendini insanda tanır, diyen ne güzel demiş. Eklemeli: İnsan kendini eylemde tanır. Oturduğum yerden şunu bunu yargılamak ne kolay? Ahlak, 'ben o durumda ne yapardım' sorusunu dürüstçe yanıtlamakla belli olur. Başa gelmekle ya da karşılaşmakla tanırım kendimi.

235.

"Hak Bir Gönül Verdi Bana" ile "Çember" şiiri yakındır bende. Hallerimiz var o şiirlerde.

236.

*Öğlen bir dostu gömdüm, gece eğlentedeydim
Suç benim miydi, çağ.*

237.

Azı karar, çoğu zarar sözünü *biliyorum* da *bu nice bilmektir?* Bildiğinle eylemedikten, 'ilm ile amel etmedikten' sonra neye yarar? Salt bilgi, 'ha bir kuru emektir'; bilgililik, eyleme dönmedikçe, 'kitap yüklü merkeplik'tir.

Bu su 'azala azala'...

238.

Bugün Benim Doğum Günüm.

Yeni yaşımda bir şeyler değişecek mi? Bir şeylerin değişmesine ya inanmıyorum ya da bir şeylerin değişmesini (eylem yorduğundan) istemiyorum sanki. Yine de (şu "yine de"ler de günah çıkartma gibi gelir bana!) yazı çizi işinde yol alacağımı düşünüyorum.

239.

Edebiyat diye ne çok dedikodu ediliyor. Şu yazar bunu demiş, şu şair bunu düzmüş, bu kitapta bilmem ne anlatılıyormuş!.. Niye bütün bunlar? Ne çok söz, ne çok *güft u gû!* Hayır, 'şunu bunu bırak, sen ne diyorsun?' değil derdim. Derdimin ne olduğu bir yana, olup olmadığını da bilmiyorum –başta kendim, bunca laf öğütülmesini anlamıyorum.

240.

Kitaplar hakkında yazmak, konuşmak başka mı sanki? Ne arıyorum? Evde kalmak mı bu hale koydu beni? Silkinsem ya. Berbere gitsem mesela, hava alsam. Sokağa çıksam, sokağa –yaşama, yaşamaya.

241.

‘Hayat adamı’ olmalı şu hayatta. *Ol hayat ehline hayranem...*

242.

Söylendim Durdum (Yine!)

Bir an geliyor, coşkuyla doluyor içim: Her şeyi, hem de en iyi biçimde yazabilirim! Bu yalan coşku, tadını çıkarıramadan ölüp gidiyor hemen: Yazacaksın da ne olacak!

Yok olma isteği... Başka bir bok gelmiyor aklıma. Çekip gitmek istiyorum bu dünyadan! Neden? Ne bileyim neden! Hani sallamak yoktu oğlum? Nerde kaldı gelişine yaşamak? Bir bok yapacağım yok anasını satayım! Nerede bende çekip gidecek göt? Gideceğim de ne olacak?

Gitme, ne var ne yok! Bak, yazı bekliyor senden insanlar, kitap bekliyor. Yaz diline geldiğinde. Yaz yaz yaz. Yazabiliyorsun işte. Hani her şeyi söylemeden çekip gitmek yoktu. Otur oturduğun yerde, yaz işte.

Kalk, topla evini. Kitapları atacak mısın, satacak mısın, ne yapacaksan yap. Yaşıyorken, yaşamana bak. Günü gelirse çekip gidersin zaten. Bırak şu yalapsonik karamsar

duyguları. Akıyorken yaşa hayatını. Bakalım ne olacak, neler getirecek. Ne o, bir şey beklemiyor musun yaşamdan? Yine bekleme, beklemeden yaşa. Arada böyle del-lensen de yaz, söv, götün yiyorsa sataş millete, dövüş.

Enseyi karartma!

243.

Akıl mı engelliyor beni? Delirsem, her şeyi yapmaya hakkım olacakmış gibi. (Şimdi o haktan yoksunum san-ki!) Nicedir -hareket edemediğimden; içimden gelme-diğinden- berbere gidemiyorum. Bu kılık(sızlık)la soka-ğa çıkmak da istemiyorum. Oysa deli olsam, kim takar beni? Dahası, ben kimi takarım!

Süperego mu benim derdim?

244.

CH'de, şurda burda bilgi satmada herkes. Bilginin yücel-tildiğini görmüyor muyum, midem bulanıyor! Âşık olu-yorsun, çünkü... diye başlayan teraneler. Bana ne niye-sinden niçininden. Bilmek, olguyu değiştiriyor mu? Din-ler şurdan burdan geliyor deyince bir şey demiyorsun at kafası! Dindarın derdi nerden geldiği değil ulan işte, anlasana andaval! Adam bilmiyor bile nerden geldiğini; şeyinde değil. Niye olsun abi?

İşte bu bilgi satmalar hep benlik sunumları. Benlik peze-venklerinin işi. Aynalara doymuyor develer!

245.

Guiseppe Tomasi di Lampedusa

Javier Marías'ın *Yazınsal Yaşamlar* (çev. Pınar Savaş) kitabına başladım dün. Alt başlığı *Ünlü Yazarların Gizli Yaşamları*. Sevdim kitabı. Marías, güzel yazmış. İlkini *kitap-lık*'ta yayımladığım (Nermi Uygur için) portre yazılarım için de güç verdi bu yaşamlar. İki notum var bu kitap için:

Guiseppe Tomasi di Lampedusa'nın yaşamı ilgimi çekti. İlk kez duyduğum adını. *Leopar* romanını da. Neden deneme, yaşam öyküsü, anı, portre okunur ki zaten? *Leopar*'ı da merak ettim ama şu kısacık denemede bile Lampedusa'nın yaşamı daha çok ilgilendirdi beni. [Kendisine Medusa mıydı Lampedusa?] Kitaplarla çevrili -yayımlamak şöyle dursun- yazmasız yaşamı, para gerektirecek hevesleri olmaması, uykusuzluğuyla kâbusları ne kadar da *tanıdık*!

Bir fotoğrafı var kitapta. Vardakosta karısı Licy'nin arkasında, sünepe denebilecek tavırdaki yürüyor. Psikanalist karısı Licy, Bizimkiler'deki Nazan'a -Ayşe Kökçü- benzeyen yüzü ve hamam anası cüssesiyle -sol elinde köpeğinin tasma- 'yine de' alımlı -ya da ana- bir kadın.

Yaşam(ın)dan iz bırakmadan göçen Lampedusa, kimsin sen?

[Visconti'nin *Leopar*'ı, romandan uyarlamamış meğer. Senaryosu bende var.]

246.

Para

Ünlü Yazarların Gizli Yaşamları'nda para var! İstediklerinde, istedikleri ülkeye gidebiliyorlar. Hepsinin evi, çoğunun da hizmetçisi var. Benimse, İstanbul'un taşra-sında, en küçük depremde yıkılmaya teşne, ev sahibinin bugün yarın kışkışlayabileceği, annemin her ay kirasını ödediği kitap mezarlığı sığıntım var! Öyle bir yer ki bu; merkezden, dostlardan, kentten, kısacası yaşamdan alıkoyuyor beni! Ha evine kapanmış bir 'yazar', ha hücreesine çekilmiş bir keşiş!..

247.

Hayır

Erken yatayım dedim, yine kâbusla uyandım. Konferanstaydım rüyamda. Orta yaşta, kırılmış dalgalı saçı, rahatsız edici yüzüyle bir adam bir şeyler anlatıyordu. Arada fısıldaşmalar duyuyordum. Hayır, *canlı* birileri konuşmuyordu; kulağımın, belki beynimin içinden geliyor-du sesler. Büyü sözcükleri gibi mi? Sonra yine o adamın sesi. Ne konuştuğunu uyanınca mı unuttum, o sırada da duymuyor muydum emin değilim. Sonunda, iki kalın parmak, yine kulağımda o seslerle, kapalı dudaklarıma bir kurt bıraktı. Görmedim ne olduğunu ama kurt diye düşündüm. Gözümü açmadan, baş ve işaret parmaklarımla kurdu yakalayıp, yatağımın yanına atmaya çalıştım (kurdu yakaladığımda, uyuduğum çekyatta olduğumu gördüm). Sonra da sıkıntıyla uyandım.

Son zamanlarda hepten azıttı kâbuslarım. Sağlık sorunlarımla ilgili bence. Birkaç haftadır yorgunum ama iki